

ANEKS

DO STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH DZIECI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI (SPE) W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 2 W RZESZOWIE

Każde dziecko – w tym dziecko ze SPE – ma prawo do bezpiecznego, akceptującego i wspierającego środowiska edukacyjnego. Obowiązkiem szkoły jest tworzenie warunków, które zapobiegają przemocy oraz umożliwiają reagowanie na nią w sposób szybki, skuteczny i zgodny z dobrem małoletniego.

1. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM

Szkoła zapewnia bezpieczne i przyjazne środowisko edukacyjne dla dzieci ze SPE poprzez indywidualne podejście do ich potrzeb, adaptację przestrzeni, przeszkolenie personelu z zakresu wsparcia dzieci ze SPE, zapewnienie opiekuna wspomagającego oraz tworzenie atmosfery akceptacji i zrozumienia.

2. PRZECIWDZIAŁANIE DYSKRYMINACJI

Szkoła przeciwdziała wszelkim formom dyskryminacji poprzez:

- równe traktowanie i okazywanie szacunku każdemu dziecku,
- projektowanie uniwersalne i racjonalne dostosowania przestrzeni, metod pracy i materiałów dydaktycznych,
- eliminowanie barier informacyjno-komunikacyjnych, architektonicznych i cyfrowych,
- stosowanie metod opartych na dowodach naukowych,
- ścisłą współpracę z rodziną dziecka oraz lokalnym środowiskiem wspierającym.

3. PRZECIWDZIAŁANIE OŚMIESZANIU I PRZEMOCY

Szkoła stanowczo nie akceptuje żadnych form przemocy – fizycznej, werbalnej, psychicznej czy symbolicznej – wobec dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE). W celu skutecznej ochrony tych uczniów przed przemocą wdrażane są spójne działania obejmujące procedury reagowania, edukację rówieśniczą oraz wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.

Procedury reagowania są szybkie i skuteczne, a działania profilaktyczne – trwałe i przemyślane. Edukacja rówieśnicza buduje empatyczne postawy wśród dzieci i młodzieży, natomiast wsparcie psychologiczno-pedagogiczne zapewnia uczniom ze SPE poczucie bezpieczeństwa i odpowiednie warunki do rozwoju.

Wszelkie sygnały o przemocy są bezzwłocznie analizowane i podejmowane są odpowiednie kroki.

1) Procedury reagowania na przemoc wobec uczniów ze SPE:

- każdy sygnał dotyczący przemocy (fizycznej, psychicznej, werbalnej, relacyjnej) wobec ucznia ze SPE jest natychmiast analizowany i dokumentowany,
- podejmowane są niezwłoczne działania interwencyjne, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb ucznia,
- w razie potrzeby uruchamiana jest procedura interwencji we współpracy z rodzicami/opiekunami, specjalistami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną lub odpowiednimi służbami (np. policja, MOPS),
- uczeń objęty wsparciem otrzymuje dostosowane działania ochronne, np. wsparcie osoby pełniącej funkcję pomocy nauczyciela, zmodyfikowany IPET, czasowe zmiany organizacyjne.

2) Edukacja rówieśnicza na rzecz akceptacji i przeciwdziałania przemocy:

- w szkole prowadzi się systematyczną edukację rówieśniczą, promującą szacunek, równość i empatię wobec osób ze SPE,
- organizowane są zajęcia wychowawcze, warsztaty oraz działania profilaktyczne, które zwiększają świadomość i ograniczają stereotypy,
- uczniowie są zachęceni do aktywnych postaw reagowania na przemoc rówieśniczą i wspierania kolegów i koleżanek ze SPE.

3) Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne:

- uczniowie ze SPE mają zapewniony stały dostęp do psychologa, pedagoga lub innych specjalistów – zgodnie z ich potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi,
- szkoła oferuje zajęcia rewalidacyjne i rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, które wspierają uczniów w radzeniu sobie z trudnościami,
- w sytuacjach kryzysowych podejmowane są działania interwencyjne oraz indywidualne formy pomocy,
- szkoła współpracuje z rodziną ucznia oraz z zewnętrznymi instytucjami wspierającymi dziecko.

4. WIEDZA O PRAWACH DZIECI

Dzieci uczone są o swoich prawach i obowiązkach w formie dostosowanej do ich możliwości poznawczych i komunikacyjnych. Kadra szkoły podnosi kwalifikacje w zakresie znajomości praw dziecka i sposobów ich przekazywania.

5. ROZWÓJ DZIECI

Prowadzone są zajęcia psychoedukacyjne i profilaktyczne uczące dzieci:

- rozpoznawania i unikania zagrożeń,
- reagowania na sytuacje niebezpieczne,
- respektowania praw innych,
- przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy.

6. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

Szkoła utrzymuje bieżący kontakt z rodzicami dzieci ze SPE. Organizuje zebrania, konsultacje i indywidualne spotkania w celu omawiania trudności i sposobów ich rozwiązywania. Uzgadnia wspólne strategie działania.

7. ZASADY OPIEKI I WSPARCIA

Zasady opieki nad dziećmi ze SPE obejmują indywidualne plany wsparcia, nadzór adekwatny do potrzeb, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa, dostęp do specjalistów i osób pełniących funkcję pomocy nauczyciela:

- dla dziecka ze SPE opracowuje się indywidualny plan edukacyjno-terapeutyczny (IPET), który uwzględnia jego możliwości, trudności i potrzeby. Taki plan określa metody pracy, cele, formy wsparcia oraz osoby odpowiedzialne za ich realizację,
- dzieci ze SPE wymagają różnego stopnia nadzoru w zależności od ich stanu zdrowia, poziomu samodzielności czy zaburzeń zachowania (nadzór ten jest dostosowany indywidualnie),
- dziecko musi czuć się bezpiecznie emocjonalnie i fizycznie. Obejmuje to stabilne relacje z opiekunami, unikanie stresujących sytuacji, przewidywalne środowisko oraz empatyczne podejście,

- dzieci ze SPE powinny mieć możliwość korzystania z pomocy specjalistów, takich jak pedagog specjalny, psycholog, logopeda, terapeuta SI czy neurologopeda,
- osoba pełniąca funkcję pomocy nauczyciela wspiera dziecko ze SPE w codziennym funkcjonowaniu w szkole lub przedszkolu – pomaga mu w organizacji pracy, komunikacji, poruszaniu się czy nawiązywaniu relacji z rówieśnikami.

8. IDENTYFIKACJA SYTUACJI DZIECKA

Funkcjonowanie dziecka rozpoznawane jest przez zespół nauczycieli, psychologa, pedagoga i specjalistów. Wykorzystywane są obserwacje, narzędzia diagnostyczne i rozmowy z rodzicami. Informacje są przetwarzane z zachowaniem prywatności i zgodnie z przepisami prawa.

9. CZYNNOŚCI SAMOOBSŁUGOWE

Wsparcie w samoobsłudze jest dostosowane do możliwości dziecka, z poszanowaniem jego intymności i godności. Dąży się do budowania niezależności.

10. POMOC PRZEDMEDYCZNA

W szkole znajduje się przeszkolony personel z zakresu pierwszej pomocy. W nagłych przypadkach zapewniana jest natychmiastowa pomoc, z uwzględnieniem specyfiki SPE.

11. NIEDOZWOLONE ZACHOWANIA PRACOWNIKÓW

Zabronione jest:

- omawianie sytuacji dziecka w obecności osób nieupoważnionych,
- porównywanie dzieci,
- stosowanie przymusu fizycznego z wyjątkiem przypadków przewidzianych ustawą,
- ignorowanie potrzeb dziecka,
- lekceważenie obowiązku interwencji.

12. DODATKOWE ZASADY INTERWENCJI

W przypadku trudnych zachowań stosowane są indywidualne plany interwencji, które są dostosowane do potrzeb i możliwości dziecka. W działaniach wykorzystuje się strategie nieawersyjne, oparte na pozytywnym wzmocnieniu, budowaniu relacji i zapewnieniu poczucia bezpieczeństwa. Reakcje na trudne zachowania są spokojne, przemyślane i ukierunkowane na zrozumienie przyczyny zachowania, a nie na karanie. Wszystkie metody pracy są konsultowane z rodzicami, co zapewnia spójność oddziaływań wychowawczych i wzmacnia skuteczność podejmowanych działań.

13. OCENA RYZYKA

Ryzyko oceniane jest indywidualnie, z uwzględnieniem specyficznych potrzeb, możliwości i zachowań dziecka. Analizowane są czynniki ryzyka, takie jak: nieprzewidywalne bodźce w otoczeniu, napięcia i konflikty rówieśnicze, poziom frustracji oraz niezaspokojone potrzeby sensoryczne. Ocena odbywa się w oparciu o obserwację dziecka, rozmowy z zespołem specjalistów oraz konsultacje z rodzicami, co pozwala na trafne określenie sytuacji potencjalnie trudnych i zaplanowanie adekwatnych działań zapobiegawczych.

14. REAKCJE

Każdy pracownik ma obowiązek reagować. Reakcje są szybkie, adekwatne i niestygmatyzujące. Chronieni są wszyscy uczestnicy sytuacji.

15. DOSTOSOWANIE FORMY KOMUNIKACJI

Komunikacja dostosowana jest do możliwości dziecka, która wspiera rozwój autonomii i budowanie relacji opartych na zaufaniu.

Sposób porozumiewania się z dzieckiem uwzględnia jego indywidualne możliwości – np. wiek, poziom rozwoju mowy, poziom rozumienia i emocjonalne potrzeby. Dziecko ma prawo do wyrażania własnych decyzji, uczuć i granic – zarówno zgody, jak i sprzeciwu – w sposób, jaki jest dla niego dostępny i zrozumiały. Szanuje się podmiotowość dziecka, jego zdanie jest brane pod uwagę w codziennych sytuacjach, co wzmacnia jego poczucie bezpieczeństwa i sprawczości.

16. ROZMOWA Z DZIECKIEM

Pracownik prowadzący rozmowę w przypadku podejrzenia krzywdzenia:

- zapewnia bezpieczne miejsce i komfort dziecka,
- nie przerywa, nie ocenia,
- informuje dziecko o dalszych krokach,
- zapewnia o wsparciu i niewinności dziecka,
- nie pogłębia traumy.

17. INDYWIDUALNE ZASADY INTERWENCJI

Tworzone są indywidualne zasady interwencji we współpracy z rodzicami celem wspierania dziecka w sposób przemyślany, bezpieczny i zgodny z jego potrzebami. Uwzględniają one strategie proaktywne (działania zapobiegające wystąpieniu trudnych zachowań, np. przewidywanie trudnych sytuacji, dostosowanie otoczenia, jasne zasady) i reaktywne (sposoby reagowania w momencie wystąpienia trudnego zachowania, w sposób bezpieczny i wspierający dziecko, np. wyciszenie, przekierowanie uwagi, techniki samoregulacji).

Dla każdego dziecka, które tego potrzebuje, opracowuje się indywidualne zasady postępowania w trudnych sytuacjach – np. w momentach napięcia, agresji, frustracji czy trudności emocjonalnych.

Rodzice są włączeni w ten proces, aby zapewnić spójność działań i wykorzystać ich wiedzę o dziecku.

Powyższe zasady są wpisywane do IPET (Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego) oraz udostępniane pracownikom mającym kontakt z dzieckiem, by zapewnić spójność i skuteczność działań.

18. PROCEDURA REAGOWANIA W TRUDNYCH SYTUACJACH

Procedura obejmuje:

- obserwację – reagowanie na pierwsze oznaki napięcia,
- eskalację – próba wyciszenia,
- kontakt z osobą interwencyjną,
- zapewnienie bezpieczeństwa,
- rozmowę z dzieckiem,
- spisanie notatki i poinformowanie rodziców.

19. CEL PROCEDURY

Zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim osobom przebywającym w szkole w sytuacjach zagrożenia zdrowia, życia lub mienia.

20. ZAKRES PROCEDURY

Obejmuje przypadki:

- przemocy fizycznej i psychicznej,
- autoagresji,
- niszczenia mienia,
- trudnych zachowań seksualnych.

21. OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW

Każdy pracownik:

- reaguje natychmiast na zagrożenie,
- informuje osoby upoważnione,
- zabezpiecza miejsce zdarzenia,
- udziela pomocy,
- sporządza dokumentację,
- informuje rodzinę dziecka.

Dokument obowiązuje wszystkich pracowników Szkoły Podstawowej nr 2 w Rzeszowie i stanowi integralną część Standardów Ochrony Małoletnich.